

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/7/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119204915
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:3119204915.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Márie Kašíkovej a členov senátu Mgr. Františka Dulačku a JUDr. Jany Kotrčovej, v právne veci žalobcov: 1/ F. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/X, Y., 2/ G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/X, Y., proti žalovanej: S. G., naposledy bytom O. XX, ako neznámy vlastník, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova 36, Bratislava, IČO: 17 335 345, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, na odvolanie žalobcov v rade 1/ a 2/ proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č.k. 15C/25/2019-28 zo dňa 16. júla 2019, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zastavil konanie a stranám náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal zo zistenia, že žalobcovia ako žalovanú označili v zmysle zápisu na liste vlastníctva č. XXXX ako neznámu vlastníčku. Zo zápisu na uvedenom liste vlastníctva bolo zistené, že žalovaná je pod B2 označená ako S. G. (S.), zomrelá XX.XX.XXXX, bytom O. XX. Vzhľadom na to, že záznam o úmrtí žalovanej na liste vlastníctva nepatrí medzi údaje, ktoré by boli pre súd záväzné (pokiaľ súd nemá k dispozícii úmrtný list), vykonal v zmysle § 185 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) dokazovanie aj bez návrhu za účelom preverenia procesných podmienok konania a síce za účelom zistenia, či žalovaná vzhľadom na jej možné úmrtie má procesnú subjektivitu, ktorej nedostatok by bol neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania na strane žalovanej. Vykonal dotaz na obec Drietoma, ktorá listom zo dňa 11.07.2019 oznámila, že v matričnej knihe evidujú S. G., rod. S. s dátumom úmrtia XX.XX.XXXX, narodenú XX.XX.XXXX. Následne lustráciou v archíve súdu bol dožiadaný dedičský spis sp.zn. 3D/1623/75, obsahom ktorého je úmrtný list na S. G., rod. S., ktorej posledný pobyt bol O. XX, narodená bola XX.XX.XXXX v O. a zomrela XX.XX.XXXX. Údaj o dátume úmrtia na liste vlastníctva (XX.XX.XXXX) síce nekorešponduje s údajom dátumu úmrtia na úmrtnom liste (XX.XX.XXXX), avšak na základe ostatných údajov, ktoré úplne korešpondujú (krstné meno, priezvisko, rodné priezvisko, adresa posledného pobytu), je možné nepochybné konštatovať, že žalovanú evidovanú na liste vlastníctva sa podarilo stotožniť s osobou, po ktorej bolo vedené dedičské konanie pod sp.zn. 3D/1623/75, zomrelej XX.XX.XXXX. Z tohto dôvodu je nutné konštatovať, že žalovaná v čase začatia konania nebola subjektom práv a povinností, keďže žalovaná v tom čase už nežila. Teda nemala procesnú subjektivitu v zmysle § 62 CSP, ktorá skutočnosť zároveň predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Tým, že žalobcovia v žalobe za žalovanú označili subjekt, ktorý v čase začatia konania nemal procesnú subjektivitu (i keď celkom zrejme len pre to, že iné údaje, ako len tie, ktoré vyplývali z listu vlastníctva objektívne nemali možnosť získať), vytvorili v konaní neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, pre existenciu ktorého musel súd podľa § 63 v spojení s § 161 ods. 2 CSP konanie zastaviť. Pokiaľ ide o trovy konania rozhodoval s poukazom na ust. § 256 ods. 1 CSP, pričom žalobcovia nesú procesné zavinenie na zastavení konania, keďže žalovali osobu, ktorá nemala procesnú subjektivitu, a preto nemajú právo na náhradu trov konania a tieto znášajú

sami. Žalovanej ako subjektu, ktorý nemá procesnú subjektivitu, nemohlo právo na náhradu trov konania vzniknúť, preto súd žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznal.

2. V zákonom stanovenej lehote proti uzneseniu podali odvolanie žalobcovia a konštatovali, že súd prvej inštancie vychádzal zo správneho právneho posúdenia, že úmrtie strany sporu pred začatím konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. Pravdepodobnosť totožnosti žalovanej a nebohej S. G., zomrelej XXXX, je zjavná. Ich totožnosť nie je jednoznačná, keďže sa nezhoduje rok úmrtia. Je nevyhnutné, aby bol záver o úmrtí strany sporu jednoznačný a nielen pravdepodobný, hoci vysoko. Špecificky v danom prípade môže viesť k neakceptovaniu uvedenej požiadavky jednoznačnosti k situácii, že pre rozdiel v dátume úmrtia nebude súd v dedičskej veci považovať majetok evidovaný v katastri na S. G., zomrelú XXXX, za majetok S. G., zomrelej XXXX a v náhradnom dedičskom konaní po nej (ktoré sa žalobcovia pokúsili iniciovať) takýto majetok neprejedná. Pre žalobcov tak nastáva prakticky neriešiteľná situácia. Za významné považujú, že ani správne orgány na úseku katastra pri spracovaní Registra obnovenej evidencie pozemkov (ROEP) neprijali jednoznačný záver o totožnosti S. G., zomrelej XXXX, evidovanej v katastri a S. G., zomrelej XXXX, evidovanej v matrike. Nesúlad v jedinom údaji, a to úmrtie, evidovanej na liste vlastníctva s údajmi matriky pri inak totožných údajoch bol totiž nepochybne dôvodom, pre ktorý je menovaná evidovaná ako neznámy vlastník. Ako neznámy vlastník pri ROEP sa zapísala osoba, u ktorej sa jej údaje vyplývajúce z doterajšej evidencie (určeného operátu) nepodarilo pri spracovaní ROEP doplniť z iných podkladov do takej miery, aby zápis do katastra po ROEP obsahoval meno, priezvisko, bydlisko a dátum narodenia. Dostupné údaje zistené pri spracovaní ROEP o neznámom vlastníkovi sa potom uvádzali v zátvorke ako tzv. doplnkové údaje, čo je aj tento prípad. Je teda zrejmé, že už pri spracovaní ROEP v k.ú. O. (cca rok 2000) tu boli podklady, v ktorých ako spoluvlastníčka dotknutých pozemkov figurovala S. G., rod. S., O. XX, zomrelá XX.XX.XXXX. V čase ROEP tu tiež jednoznačne bol zápis v matrike, že S. G., rod. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, zomrela dňa XX.XX.XXXX. Napriek tomu spracovateľ ROEP tieto osoby nestotožnil a dátum narodenia z matriky nepriradil k S. G., zomrelej XXXX. Pokiaľ by tak urobil, nebola by neznámou vlastníčkou. Uvedené osoby však prakticky stotožnil súd prvej inštancie. Dôsledkom toho by potom bolo, že hodnoverný a záväzný zápis v katastri o správe SPF k vlastníctvu žalovanej nezodpovedá skutočnosti, žalovaná nie je neznámou vlastníčkou a nie sú tu dané ani žiadne oprávnenia SPF z toho vyplývajúce. Majú za to, že vyššie uvedené dôvody neumožňujú prijať jednoznačný záver o preukázaní úmrtia žalovanej pred začatím konania. Súčasne jediný jednoznačný záver o úmrtí žalovanej pred začatím konania je spôsobilým dôvodom pre jeho zastavenie. Pre jeho absenciu je potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie podala včas sporová strana proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 2, § 357 písm. a/, § 359, § 362 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), preskúmal rozhodnutie v intenciách ustanovenia § 379 a § 380 CSP a uznesenie súdu prvej inštancie v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. V preskúmvanej veci sa žalobcovia domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, a to KNE parc. č. 4810/11 a KNE parc. č. 4810/12 zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX pre k. ú. O. proti žalovanej S. G. (naposledy bytom O. XX) - neznámy vlastník, zastúpená v zmysle § 34 ods. 14 zákona č. 330/1991 Zb. Slovenským pozemkovým fondom.

5. Podľa § 34 ods. 3 vety druhej zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len Pozemkový zákon) pozemkový fond (legislatívna skratka pre Slovenský pozemkový fond na základe § 34 ods. 1 vety prvej Pozemkového zákona) okrem iného nakladá s pozemkami, ktorých vlastník nie je známy, okrem pozemkov, ktoré sú lesnými pozemkami, ako aj s podielmi spoločnej nehnuteľnosti, ktorých vlastník nie je známy.

6. Podľa § 34 ods. 14 časti vety pred bodkočiarkou Pozemkového zákona pozemkový fond za štát a neznámych vlastníkov koná pred súdom vo veciach nehnuteľností uvedených v osobitnom predpise, podielov spoločnej nehnuteľnosti uvedených v osobitnom predpise a pozemkov, ktorých vlastník nie je známy, a to aj vtedy, ak vlastnícke právo štátu alebo neznámych vlastníkov je sporné.

7. Spôsob nakladania s niektorými pozemkami a oprávnenia pozemkového fondu ako správcu je upravený v zákone č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov. Podľa § 16 ods. 1 písm. b/ citovaného zákona pozemkový fond nakladá podľa tohto zákona a podľa osobitných predpisov s pozemkami nezistených vlastníkov. Vychádza pritom z údajov katastra nehnuteľností (§ 16 ods. 3 citovaného zákona).

8. V záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a i obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa v tuzemských podmienkach vytratil prakticky v súvislosti s opustením intabulačného princípu a stratou niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy, bol okrem iného ustanovený zákonný mechanizmus nakladania pozemkového fondu: 1./ s pozemkami, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe (podľa článku I. § 8 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z.) a 2./ pozemky, ktorých vlastník nie je známy (podľa písm. d/ rovnakého ustanovenia). Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol i legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“ (článok I. § 13 a § 16 ods. 1 písm. b/ zákona č. 180/1995 Z. z.); pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch), ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií, alebo ak sa nepreukáže inak (článok I. § 16 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z.). Zákon priznáva na to určenej právnickej osobe (ktorou je práve pozemkový fond) oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (článok I. § 16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z.). Táto právna konštrukcia spôsobovala udržateľnosť označenia pozemkového fondu za zástupcu presne označeného evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia článku I. § 8 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z., teda len u tých, o ktorých bolo nepochybné, že existovali (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žili a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezankli) a znakom ich neznámosti bola neznámost ich adresy alebo sídla. Takéto označenie ale naopak nemohlo prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí neboli známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistoval a nebolo zrejmé, kto bol jeho právnym nástupcom. Je totiž všeobecne známou skutočnosťou bez potreby dokazovania alebo tiež tzv. notoriou, že mŕtva fyzická osoba, ani už zaniknutá právnická osoba nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom takejto spôsobilosti išlo tak povediac ruka v ruku i nedostatok procesnej subjektivity a ak takáto skutočnosť tu bola už v čase začatia konania, vadu spočívajúcu v snahe o zapojenie takéhoto subjektu do súdneho konania nešlo napraviť žiadnym spôsobom, ale pri postavení súdu pred takúto procesnú situáciu muselo dôjsť v časti dotknutej takouto vadou k zastaveniu konania. Riešením ako tento problém preklenúť sa javilo len druhové pomenovanie označenia účastníka majúceho byť zastúpeného Slovenským pozemkovým fondom v takomto prípade napríklad spôsobom „neznámy (resp. nezistený) vlastník nehnuteľností...“, zastúpený Slovenským pozemkovým fondom...“, alebo „neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemno-knižného vlastníka menom..., zastúpený Slovenským pozemkovým fondom,...“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/11/2016, 8Cdo/31/2018).

9. V preskúmvanej veci žalobcovia označili žalovanú menom a priezviskom (posledným bydliskom) s dovetkom neznámy vlastník, vychádzajúc pri jej označení výlučne z výpisu listu vlastníctva č. XXXX pre k.ú. O., ktorá je zapísaná pod B2 na uvedenom liste vlastníctva ako G. S. (S.), zom. XX.XX.XXXX, č. XX O. a ako titul nadobudnutia je uvedená pozemno-knižná vložka č. 700-B3, pkv 700, Z3786/2002-ROEP k.ú. O.. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie správne vo veci postupoval, keď oslovil Obecný úrad Drietoma o zaslanie úmrtného listu menovanej, a to s poukazom na uvedené údaje na predmetnom liste vlastníctva. Obecný úrad Drietoma na uvedený dotaz oznámil, že v matrike evidujú S. G., rod. S., naposledy bytom O. XX, avšak s dátumom úmrtia XX.XX.XXXX, s dátumom narodenia XX.XX.XXXX. Uvedená skutočnosť však ešte jednoznačne nepreukazuje, že sa má jednať o totožnú osobu, ktorá je zapísaná na liste vlastníctva. Na preukázanie týchto skutočností je nutné vykonať ešte ďalšie dokazovanie ohľadne identifikovania predmetnej osoby, pátrať po ďalšom identifikačnom znaku žalovanej.

10. V súvislosti s tým odvolací súd poukazuje, že v pripojenom dedičskom spise po S. G. s dátumom úmrtia XX.XX.XXXX sa uvádza, kto sú jej rodičia, kto bol jej manžel, kto je jej súrodenec a v liste vlastníctva ako titul nadobudnutia sa uvádza pozemno-knižná vložka č. 700. Pripojením tejto pozemno-knižnej vložky je možné zistiť a zidentifikovať ďalšími údajmi žalovanú označenú na liste vlastníctva, a to z tejto pozemno-knižnej vložky môže byť zrejmé, kto bol jej súrodenec, alebo akým titulom nadobudla nehnuteľnosť evidovanú práve v pozemno-knižnej vložke (napr. dedením po svojich rodičoch, ktorých

mená v tejto pozemno-knižnej vložke budú tiež uvedené, prípadne aj so svojimi súrodencami; v ktorom roku nadobudla nehnuteľnosti evidované na tejto pozemno-knižnej vložke a pod.). V neposlednej rade odvolací súd má za to, že tak isto vykonať dotaz na základe akých údajov bola zapísaná v rámci ROEPu žalovaná s takýmto údajmi na list vlastníctva, teda z akých podkladov sa vychádzalo pri zápise menovanej na list vlastníctva (napr. mohlo dôjsť i k písárskej chybe pri evidencii na liste vlastníctva).

11. Na základe uvedeného odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil ako vydané predčasne, nakoľko je nutné na zidentifikovanie žalovanej vykonať ešte ďalšie dokazovanie, aby bolo jednoznačne preukázané, či sa jedná o neznámu osobu alebo ide o osobu známu, ktorá zomrela a existujú po nej právni nástupcovia.

12. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému

rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)